

Lovforslag nr. L 259. Fremsat den 30. marts 1993 af Pia Kjærsgaard (FP), Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP), Jan Køpke Christensen (FP) og Kirsten Jacobsen (FP)

Forslag

til

Lov om ophævelse af lov om Statens Kunstfond

Lov nr. 163 af 12. april 1978, som ændret ved lov nr. 275 af 13. maj 1987, ophæves med virkning fra 1. juli 1994.

Bemærkninger til lovforslaget

1. Formål

Formålet med lovforslaget er at frigøre kunsten for statslig styring, idet forslagsstillerne mener, at kunsten trives bedst i frihed. I og med at man giver støtte til visse grene af kunsten, opkaster staten sig til smagsdommer, idet de bevilgende myndigheder afgør, hvad der er kunst og derfor skal støttes.

Da det efter forslagsstillernes mening er umuligt at udskille kunsten fra hverdagen, skulle man jo, hvis tanken om støtte til kunsten opretholdes, lige så vel støtte rosendyrkning, syning eller lignende.

Statens Kunstfond blev oprettet under helt andre økonomiske forhold end dem, der kendetegner dagens Danmark. Kunstfonden har lige siden sin opståen været en torn i øjet på mange.

Da alle er klar over, at der skal spares på de offentlige budgetter, ville dette være et oplagt eksempel på, hvor der kunne spares, og hvor kunsten tillige kunne blive frigjort fra statslig indblanding.

En vedtagelse af forslaget kan være med til at lappe sammen på den kløft, der er mellem skatteyderne, som nøjsomt må spare på deres budgetter, og politikerne, der traditionelt føler sig væsentligt bedre end befolkningen til at bruge pengene.

2. Baggrund

Lovforslaget er en genfremsættelse af lovforslag L 48 fra folketingsåret 1975-76, se Folketingstidende 1975-76, forhandlinger sp. 538, 4183, 5827 og 5962, tillæg A sp. 1139 og tillæg B sp. 381.

Et af de ministerier, der efter Fremskridtspartiets mening sagtens kunne undværes, er Kulturministeriet.

Kulturen er ikke noget statsdrevet. Kulturen eksisterer for sig selv og af sig selv. Derfor er der bestemt heller ingen grund til, at staten på nogen måde skal involvere sig i kulturen via et Kulturministerium eller en Kunstfond.

Kulturen er noget, der sker og opstår i vores hverdag. Dermed er det vores allesammens opgave at fremhæve og skabe kulturværdierne. Egentlig er det en afsporet diskussion, når vi diskuterer »kultur«, for hvem har den endelige definition og viden om, hvad der er kultur og kunst? Det er helt sikkert ikke

staten og dens embedsmænd, der har den almægtige viden til at afgøre disse spørgsmål. Men naturligvis er kontrollen (censuren!) af kunsten og kulturen af afgørende betydning for ethvert formyndersamfund.

Dermed har man sikret sig, at kunstnerne *ikke* skaber fri og kritisk kunst, der kunne være en trussel mod overherredømmet.

At skabe kunstens indhold er en opgave for de idealistiske og de kreative: kunstnere, kritikere, ideologer, aktivister, etc. Disse er hovedsageligt styret af indre trang til at udtrykke sig. De gør det, de føler de simpelthen må gøre, og de gør det ikke altid for at nå et bestemt mål, der kan beskrives, som for eksempel en maksimal pengefortjeneste. At sælge kunsten er en opgave, der bedst varetages af køb og salg på et frit marked, der kan fortælle, hvad folk faktisk vil have. Men sælgeren skal naturligvis have et udbud med forskellige emner at vælge imellem.

De østeuropæiske planøkonomiers fald har lært os, at der aldrig kommer noget godt ud af statslige indgreb på markedet (fødevaremarkedet, tøjmarkedet eller kultur- og kunstmarkedet), ligegyldigt hvor velmente disse indgreb måtte være fra starten; derfor er der naturligvis heller ingen grund til at have et Kulturministerium eller en Kunstfond.

Lad os ikke længere lade kunsten og kulturen hænge fast i de offentlige bureaukratiers omfavnede kvælertag. Lad i stedet kulturen atter blive en del af vores hverdag med de glæder og inspirationer dette medfører.

3. Fondens historie

Igennem tiden har der været megen diskussion om Statens Kunstfonds pengeforbrug. I 1960'erne var der megen hidsig diskussion specielt efter, at daværende kulturminister Julius Bomholt inspireret af Statens Udsmynkningsfond af 1956 skabte Statens Kunstfond med et årligt budget på fire millioner kroner.

Det store brag kom 18. februar 1965, hvor fonden indstillede 23 kunstnere til livsvarige statsydelse på 30.000 kroner om året og 118 personer til at oppebære 10.000 kroner årligt.

Siden har fonden figureret i finansloven med navngivning af de »kunstnere«, der fik »livsvarige ydelser«.

Historisk set har vi desværre været vidne til, at Statens Kunstfond ikke bare har forvredet kunsten, så statens udpegede har kunnet bestemme, hvad der er rigtig kunst, og hvad der ikke er, men det er også vanskeligt at få øje på, at fonden egentlig har været til nogen gavn. Derimod har den været årsag til en lang række skandaler.

I Flensborg brugte man bl.a. 300.000 kroner på et »kunstværk«, som man bagefter måtte skrotte.

4. Situationen netop nu

Udgifterne til Statens Kunstfond var i 1992 på 4,8 mio. kr. på driftssiden, 29,2 mio. kr. til stipendier, legater, indkøb og bestillinger samt 9,9 mio. kr. til faste årlige statsydelse, livsvarige hædersgaver samt ydelser til enker efter kunstnere.

De livsvarige hædersgaver var pr. 1. januar 1992 på i alt 102.682,08 kr. og er blandt andre tillagt forfatteren Thorkild Bjørnvig, som ellers må formodes at have en god indtægt via hans mange forfatterskaber.

De faste årlige statsydelse udgør i alt pr. 12. januar 1992 62.519,88 kr. årligt og er tillagt 207 personer, heraf 73 til bildende kunstnere, 73 til skønlitterære forfattere, 12 til forfattere med forfatterskab af almen kulturel betydning, 4 til oversættere, 25 til komponister og 20 til kunsthåndværkere, kunstneriske formgivere, arkitekter m.fl. Der henvises til forslag til finanslov for finansåret 1993, side 966-970.

Flere af de 207 personer, der får en årlig ydelse på 62.519,88 kr., oppebærer i forvejen en væsentlig indtjening fra andre kilder. Det drejer sig om Klaus Rifbjerg, Benny Andersen, Vita Andersen, Anders Bodelsen, Suzanne Brøgger, Henrik Stangerup, Cecil Bødker, Niels Viggo Bentzon, Herman D. Koppel og Sten Kaalø. Fremskridtspartiet har intet imod nogle af disse kunstnere eller den kunst, de står for, men partiet er af den opfattelse, at personer selv må forsøge at sælge deres kunst på markedet for bøger, plader, skulpturer m.v. Kan kunsten ikke sælge, og kan de pågældende ikke leve af det, må de beskæftige sig med noget andet.

Flere af ovennævnte formår i øvrigt ganske godt at

sælge deres kunst på det private marked og er bestemt ikke blandt samfundets svageste.

5. Konklusion

»Kan man ikke leve af at male, så må du prøve at tapetsere.« Det er nøgleordene bag Fremskridtspartiets lovforslag.

Den statslige indblanding i kunsten bør således ophøre, og Statens Kunstfond bør nedlægges og erstattes af en privat kunstfond. Det vil give kunsten en tiltrængt fornyelse og være en besparelse for de borgere, der ikke ønsker at bidrage til de mange millionforøring, som Statens Kunstfond foretager.

Frivillighed må være nøgleordet i denne som i så mange andre sager.

Ved at lade private drive en kunstfond vil vi for alvor opleve, hvad befolkningen ønsker, og vi bliver fri for det offentlige smagspanel, som i dag sidder på millioner af skatteborgernes penge.

Yderligere foretager staten masser af indkøb af kunst, som blot fylder op på museernes lagre og kældre, fordi der ikke er plads til dem. Tingene vil få en mere fornuftig dimension, hvis kunst bliver ydet ved private i stedet for offentlige tilskud, og naturligvis bør personer, der kalder sig kunstnere, ikke kunne få livsvarige hædersgaver fra Statens Kunstfond.

Det er til syvende og sidst skatteborgerne, der har betalt og mange imod deres vilje. Derfor er Statens Kunstfond et af de områder, der ikke bør være omfattet af den styringsmentalitet, der præger det danske samfund. I stedet bør det være op til den enkelte selv at bestemme, hvad der er kunst, og hvad den pågældende så vil foretrække ved køb af kunst eller af entrébillet eller ved sponsering. Skatten bør ned sættes med det tilsvarende beløb, der kan spares i forbindelse med ophævelse af loven om Statens Kunstfond.

Ved ophævelse af loven om Statens Kunstfond kan der naturligvis blive nogle overgangsproblemer for enkelte kunstnere, der har regnet med livsvarige ydelser, og derfor må der etableres en tilfredsstillende overgangsordning. Dette vil Fremskridtspartiet meget gerne medvirke til ved udvalgsbehandlingen.

Nærværende forslag er indeholdt i Fremskridtspartiets lovkatalog 1992-93, ISBN 87-89766-02-4, udgivet af Fremskridtspartiets folketingsgruppe september 1992, forslag nr. 59, side 17.